

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/63/2022
Identifikačné číslo spisu:	8215203177
Dátum vydania rozhodnutia:	13.12.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8215203177.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Slovenskej republiky, zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom, Bratislava, Búdková 36, IČO: 17 335 345, proti žalovaným 1) Y. C., narodenému XX. Y. XXXX, N. XXX, zastúpenému advokátom JUDr. Vlastimilom Klepáčom, Košice, Krmanova 16, IČO: 50 901 028, 2) K. Y. Q., narodenému X. W. XXXX, C., A. XX, zastúpenému advokátom JUDr. Miroslavom Katunským, Košice, Floriánska 16, IČO: 45 006 032, o určení vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 2C/244/2015, o dovolaní žalovaného 2) proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 28. októbra 2021, č. k. 18Co/34/2020-919, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 19. júna 2020, č. k. 2C/244/2015-870 určil, že parcela registra KN „E“ č. 1646 - orná pôda o výmere 24.979 m², zapísaná na LV č. XXX, k. ú. Š., okr. Bardejov, parcela registra KN „E“ č. 1667 - orná pôda o výmere 53.290 m², zapísaná na LV č. XXX, k. ú. Š., okr. Bardejov, parcela registra KN „E“ č. 1764/100 - ostatné plochy o výmere 2.640 m², parcela registra KN „E“ č. 1764/101 - ostatné plochy o výmere 227 m², parcela registra KN „E“ č. 1764/102 - ostatné plochy o výmere 57 m², parcela registra KN „E“ č. 1765 - ostatné plochy o výmere 4.134 m², parcela registra KN „E“ č. 1766 - ostatné plochy o výmere 548 m², parcela registra KN „E“ č. 1767 - ostatné plochy o výmere 1.433 m², zapísané na LV č. XXX, k. ú. Š., okr. Bardejov, parcela registra KN „E“ č. 296 - orná pôda o výmere 1.099 m², parcela registra KN „E“ č. 297 - orná pôda o výmere 11.449 m², parcela registra KN „E“ č. 1668 - orná pôda o výmere 57.996 m², parcela registra KN „E“ č. 1669/1 - orná pôda o výmere 155.325 m²,

parcels registra KN „E“ č. 1669/2 - trvalé trávne porasty o výmere 2.636 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1669/3 - trvalé trávne porasty o výmere 5.012 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1671 - orná pôda o výmere 90.784 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1674 - orná pôda o výmere 32.429 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1677 - orná pôda o výmere 11.768 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1679 - orná pôda o výmere 23.354 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1682 - orná pôda o výmere 58.834 m²,
zapísané na LV č. XXX, k. ú. Š., okr. Bardejov,
parcels registra KN „E“ č. 301/2 - trvalé trávne porasty o výmere 907 m²,
parcels registra KN „E“ č. 301/101 - orná pôda o výmere 367 m²,
parcels registra KN „E“ č. 301/201 - orná pôda o výmere 2.843 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1654/1 - trvalé trávne porasty o výmere 5.464 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1655/2 - orná pôda o výmere 30.372 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1656 - trvalé trávne porasty o výmere 2.640 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1665/3 - orná pôda o výmere 49.408 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1665/101 - orná pôda o výmere 101.386 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1665/201 - orná pôda o výmere 52 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1666 - trvalé trávne porasty o výmere 6.706 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1670 - orná pôda o výmere 20.138 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1675 - orná pôda o výmere 43.256 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1676 - trvalé trávne porasty o výmere 14.409 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1680/1 - orná pôda o výmere 74.309 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1680/2 - trvalé trávne porasty o výmere 6.374 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1684/2 - trvalé trávne porasty o výmere 2.731 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1684/101 - orná pôda o výmere 477 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1684/201 - orná pôda o výmere 14 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1684/301 - orná pôda o výmere 18.866 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1684/401 - orná pôda o výmere 1.948 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1792/100 - vodné plochy o výmere 539 m²,
parcels registra KN „E“ č. 1792/101 - vodné plochy o výmere 236 m²,
zapísané na LV č. XXX, k. ú. Š., okr. Bardejov, sú v celosti vo vlastníctve Slovenskej republiky, v správe Slovenského pozemkového fondu, so sídlom v Bratislave, Búdková 36, IČO: 17 335 345. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov voči žalovaným v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

1.1. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 123, § 126, § 129 ods. 1, § 130 ods. 1, § 132, § 134, § 135a, § 134 ods. 1, 3, § 862 ods. 6, § 865 ods. 3, § 868 a § 875 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), § 101, § 102, § 115, § 104, § 105, § 106, § 110 zákona č. 141/1950 Zb. s konštatovaním, že je presvedčený o aktívnej vecnej legitimácii žalobcu, keďže žalobca v súlade s ust. § 34 ods. 1, 2 a § 14 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 330/1991 Zb.“), zastupuje štát vo veciach vlastníckeho práva. Rovnako dospel k záveru, že existuje naliehavý právny záujem vzhľadom na to, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že pokiaľ existuje rozpor v zápisoch vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností a skutočnosti, ktoré svedčia v prospech vlastníckeho práva iného subjektu, vždy je naliehavý právny záujem na takomto určení.

1.2. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že vychádzal z historických zápisov, týkajúcich sa vlastníckeho práva, ktoré boli predmetom osvedčenia notárskej zápisnice JUDr. Eriky Lukáčovej N 157/2005, NZ 22918/2005, NCRI 22620/2005. Uviedol právnu úpravu na Slovensku, počnúc Uhorským obyčajovým právom, kde existoval tzv. intabulačný princíp. Uviedol ustanovenia Stredného občianskeho zákonníka a Občianskeho zákonníka platného po roku 1964. Dospel k záveru, že nehnuteľnosti, ktoré boli osvedčené žalovanými 1) a 2) na základe konfiškácie sa stali vlastníctvom štátu a štát s nimi, ako so svojimi vlastnými, nakladal. Vychádzal zo zápisov v pozemkovej knihe, kde existujú

zápisy týkajúce sa konfiškácie na základe Dekréту prezidenta republiky č. 104/1945 a táto konfiškácia i jej rozhodnutie bolo vložené do zápisu pozemkovej knihy, na základe rozhodnutia Okresného súdu v Bardejove. Z tohto pohľadu boli splnené všetky zákonom stanovené podmienky na prechod vlastníckeho práva z pôvodných pozemnoknižných vlastníkov na štát. Spochybnil hodnovernosť údajov uvedených v notárskej zápisnici z toho dôvodu, že vypočutý svedok, právny predchodca žalovaných, pán J.E. uviedol, že nikdy od rodičov nič nedostal napriek tomu, že v notárskej zápisnici sa konštatuje, že ešte jeho právni predchodcovia nadobudli nehnuteľnosti patriace rodine S. neformálnym spôsobom v roku 1950 a do roku 1960 tieto nehnuteľnosti užívali a držali ako svoje vlastné. Zároveň tiež svedkyňa Y. L., ktorá bola vo veci vypočutá a ktorá mala byť tou osobou, ktorá potvrdila užívanie a nadobudnutie nehnuteľností právnymi predchodcami žalovaných, vo svojej výpovedi uviedla, že nevie o týchto skutočnostiach nič, a to ani vo vzťahu k osobám, ktoré mali byť subjektami pre osvedčenie vlastníckeho práva, ani vo vzťahu ku konkrétnym nehnuteľnostiam, ktoré sa osvedčovali. Vypočutý bol aj svedok, starosta obce Š., ktorý sa vyjadril k svojmu potvrdeniu, ktoré malo slúžiť k osvedčeniu vlastníckeho práva právnych predchodcov žalovaných 1) a 2) a ten svoje vyjadrenie podával len pre účely možnosti užívania týchto nehnuteľností, nie však určenia vlastníckeho práva. Záverom súd konštatoval, že nemôže poskytnúť ochranu nečestným spôsobom nadobudnutých nehnuteľností zo strany žalovaných 1) a 2). Pokiaľ žalovaní 1) a 2) poukázali na tretie subjekty, teda prídelcov týchto nehnuteľností, keďže títo si nijakým spôsobom neuplatnili svoje vlastnícke právo, súd prvej inštancie nemal potrebu vykonávať dokazovanie nad rozsah subjektov, ktoré sú stranami sporu. Z týchto dôvodov nepovažoval za nutné a podstatné nejakým spôsobom vykonávať dôkazy týkajúce sa prídelových listín toho, či subjekty, ktorým nehnuteľnosti boli pridelené štátom užívali nehnuteľnosť, cítia sa vlastníkmi a nejakým spôsobom uplatnili svoje nároky. Svoje rozhodnutie odôvodnil navyše aj tým, že pokiaľ mali nadobudnúť právni predchodcovia žalovaných nehnuteľnosti v období roku 1950, potom platil Stredný občiansky zákonník č. 141/1950 Sb., ktorý neumožňoval vydržanie nehnuteľnosti v socialistickom vlastníctve a predmetom vydržania, resp. osobného vlastníctva v tom čase mohli byť predmety domácej osobnej spotreby, rodinné domčeky, úspory a iné majetky. Následne po účinnosti Občianskeho zákonníka od 1. apríla 1964, vydržanie vôbec do roku 1983 Občiansky zákonník neupravoval. Z toho dôvodu dospel k záveru, že aj predmet osvedčenia nebol spôsobilý pre vydržanie vlastníckeho práva.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 28. októbra 2021, č. k. 18Co/34/2020-919 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie dôsledne zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil, pričom na skutkových a právnych záveroch sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

2.1. Podľa odvolacieho súdu, súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí podrobne odôvodnil svoje rozhodnutie a uviedol aj právnu úpravu, ktorá bola v platnosti na území Slovenskej republiky a aké zákonné predpoklady zákon vyžadoval pri nadobudnutí vlastníckeho práva titulom vydržania. Vychádzal predovšetkým z titulu, na základe ktorého sa žalovaný 1) (resp. jeho právny predchodca) a žalovaný 2) stali vlastníci sporných nehnuteľností. Osvedčenie bolo vydané notárkou v súlade s ust. § 63 zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov, ktorým boli osvedčené tvrdenia osvedčovateľov - otca žalovaného 1) a žalovaného 2) vo vzťahu, predovšetkým k spôsobu a dátumu nadobudnutia nehnuteľností. V priebehu vykonaného dokazovania boli tvrdenia žalovaných o nadobudnutí vlastníctva titulom vydržania z viacerých hľadísk vyvrátené. Nakoniec obrana žalovaných o aktívnej vecnej legitímácii žalobcu tým, že predkladali dôkazy o prídelových listinách tretím subjektom z majetku rodiny S., nemožno vyhodnotiť v ich prospech. Naopak, táto obrana svedčí o nedostatku dobromyseľnosti žalovaných, ak poukazujú na pridelenie nehnuteľností fyzickým osobám štátom v roku 1953, kým svoje vlastníctvo mali nadobudnúť v roku 1950 a užívať ho do roku 1960. Žalobca v zmysle citovaných ustanovení zákona č. 330/1991 Zb. je priamo zo zákona určený ako subjekt, ktorý vystupuje v mene Slovenskej republiky, pokiaľ ide o vlastníctvo k nehnuteľnostiam, ktorá má charakter poľnohospodárskeho pôdneho fondu, v prípade súdnych sporov. Aktívna vecná legitímácia žalobcu v spore z týchto dôvodov je daná. Preto považoval odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne a potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). O

trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný 2) (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval z ust. § 420 písm. f) CSP a z ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Dovolateľ prostredníctvom ust. § 420 písm. f) CSP namieta, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval mu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, keď napriek predloženým listinným dôkazom a navrhnutému vykonaniu dôkazu súd prvej inštancie jednak navrhnutý dôkaz nevykonával a jednak dospel k neudržateľnému právnomu záveru, že žalobca v konaní preukázal, že je vlastníkom sporných nehnuteľností a na listiny, ktoré objektívnym a relevantným spôsobom preukazujú opak sa súd prvej inštancie rozhodol neprihliadať s tvrdením, že táto námietka žalovaným v konaní neprináleží a nemožno ju vyhodnotiť v ich prospech. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu ďalej vyplýva iba to, že odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že dovolateľ neosvedčil svoje vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam. K obrane žalovaných ohľadom aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, odvolací súd uviedol, že predkladané dôkazy o prídellových listinách tretím subjektom z majetku rodiny S., nemožno vyhodnotiť v ich prospech. Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že ako súd prvej inštancie, tak i odvolací súd, sa miesto zamerania na preukázanie vlastníckeho práva žalobcu, nesprávne zamerali na preukázanie vlastníckeho práva žalovaných a dôkazy, ktoré vyvracajú tvrdenie žalobcu o jeho vlastníctve k sporným nehnuteľnostiam vyhodnotili tak, že tieto žalovaní nemôžu v konaní predkladať vo svoj prospech, keďže nepreukazujú ich vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam, ale vlastníctvo ďalších osôb, čím sa súd odklonil od ustálenej judikatúry i právnej logiky pri riešení vlastníckej otázky. Podľa dovolateľa sa odvolací súd pri riešení právnej otázky ohľadom aktívnej vecnej legitímácie žalobcu odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/123/2003, 5Cdo/110/2000 a iné), kedy napriek dôkazom nachádzajúcim sa v súdnom spise, ktoré vylučujú vlastnícke právo žalobcu, súd na uvedené neprihliadal s tvrdením, že tieto dôkazy nemožno vyhodnotiť v prospech žalobcu. Dovolateľ tiež poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13Co/2/2015, ktorý v obdobnej veci konštatoval, že žalobca, t. j. Slovenská republika nie je vo veci aktívne vecne legitimovaný, nakoľko žalovať o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré spadajú pod prídely, môžu jedine prídeltcovia. Podľa dovolateľa dôkazné bremeno preukázania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam spočíva na žalobcovi, a ak v konaní z dokazovania vyplynie skutočnosť, že toto vlastnícke právo bolo ďalej prevedené, nie je v súlade s platnou právnou úpravou a ani ustálenou judikatúrou (V 15/1987), ak súd uvedenú skutočnosť odignoruje, s tvrdením, že táto námietka žalovanému neprináleží, resp. ju nemožno vyhodnotiť v jeho prospech. Na základe vyššie uvedeného dovolateľ navrhuje, aby dovolací súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove, č. k. 18Co/34/2020-919 z 28. októbra 2021 zrušil a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobca sa k dovolaniu dovolateľa vyjadril podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 18. marca 2022, ktoré však žalobca podal po lehote určenej súdom, preto dovolací súd na vyjadrenie žalobcu k dovolaniu neprihliadal (§ 436 ods. 3 CSP).

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia odvolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. Podľa čl. 15 ods. 1 CSP dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon.

7. Podľa § 191 ods. 1 CSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

8. Podľa § 378 ods. 1 CSP na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní

pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podľa § 431 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

12. Podľa § 431 ods. 2 CSP dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

13. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

14. Podľa § 442 CSP dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

15. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domáčať sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

16. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

17. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

19. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (sp. zn. II. ÚS 559/2018, sp. zn. III. ÚS 47/2019, sp. zn. 4Cdo/140/2019 alebo sp. zn. 4Cdo/120/2019).

20. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý súdny proces. Pri posudzovaní namietaného nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, je nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietat alebo zvrátiť nesprávny postup súdu. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (sp. zn. II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (sp. zn. I. ÚS 188/06).

21. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 383/06).

22. Dovolateľ namietal, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočnil mu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, keď nevykonával navrhnuté dôkazy a tiež nevykonával znalecké dokazovanie za účelom identifikácie sporných pozemkov. Keďže súd prvej inštancie nevykonával všetky navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, jeho rozhodnutie, ako aj rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

23. Dovolací súd k tejto námietke dovolateľa uvádza, že dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/99/2011, 2Cdo/141/2012, 4Cdo/125/2012, 5Cdo/251/2012, 6Cdo/36/2011 a 7Cdo/34/2011). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonával iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti (čo v konečnom dôsledku môže viesť dokonca a ž k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti (k tomu viď R 37/1993 a rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/219/2013, 3Cdo/888/2015, 4Cdo/34/2011, 5Cdo/149/2010, 6Cdo/134/2010, 6Cdo/60/2012, 7Cdo/86/2012 a 7Cdo/36/2011).

24. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, resp. nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov, ktoré dovolateľ naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/85/2010, 1Cdo/18/2011, 3Cdo/268/2012, 4Cdo/314/2012, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/104/2010, 7Cdo/248/2012).

25. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani v zmysle novšej právnej úpravy civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

26. Konanie súdov nižšej inštancie v prejednávanej veci však vady nevykazuje. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, pričom podľa názoru dovolacieho súdu zistené skutkové závery sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý (riadny) proces.

27. Samotná skutočnosť, že dovolateľ sa nestotožňuje so spôsobom vykonania a vyhodnotenia dôkazov a skutkových okolností, nemôže bez ďalšieho viesť k záveru, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 98/97).

28. Vo vzťahu k namietanému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolací súd uvádza nasledovné.

29. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

30. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

31. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom vymedzenej právnej otázky a že sa jedná o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

32. Nestačí však, že ide o právnu otázku. Musí ísť o takú právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná (ale rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo na odlišných dôvodoch), nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. V takom prípade dovolanie v zmysle § 421 ods. 1 nielenže nie je dôvodné, ale nie je ani prípustné.

33. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka

správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

34. V posudzovanej veci dovolateľ síce uviedol, že súd sa pri otázke aktívnej vecnej legitímácie žalobcu odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/123/2003, 5Cdo/110/2000 a iné), avšak nevymedzil konkrétnu právnu otázku, pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (prípadne ústavného súdu alebo ESLP) a najmä nešpecifikoval, v čom mal tento odklon spočívať. Pokiaľ dovolateľ nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach a predpokladoch (porovnaj napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017, 2Cdo/156/2017, 1Cdo/124/2018, 7Cdo/297/2018, 1Cdo/30/2020). Dovolací súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré riešili prvoinštančný a odvolací súd. V opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priechiaci sa nielen koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., *Civilný sporový poriadok, Komentár*, Praha: C. H. BECK, 2016, s. 1382).

35. Dovolanie obsahuje všeobecné tvrdenia o odklone odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/123/2003, 5Cdo/110/2000 a iné) vo vzťahu k aktívnej vecnej legitímácii žalobcu, avšak absentuje vymedzenie konkrétnej právnej otázky, pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ako aj uvedenie, ako by mala byť podľa dovolateľa táto otázka správne riešená. Ak by sa mal dovolací súd napriek tomu pokúsiť z obsahu dovolania vyabstrahovať právnu otázku, pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe, pravdepodobne by to mohla byť otázka aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, teda Slovenskej republiky, zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom, pričom podľa dovolateľa mali súdy túto právnu otázku posúdiť tak, že Slovenská republika, zastúpená Slovenským pozemkovým fondom nie je oprávnená podať žalobu o určenie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, ktoré spadajú pod prídeľy, pretože takúto žalobu môžu podať jedine prídeľcovia. Touto otázkou sa súdy skutočne zaoberali a je možné konštatovať, že rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu skutočne záviselo od jej riešenia.

36. Zároveň pokiaľ dovolateľ uplatňuje dovolací dôvod podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je dovolateľ povinný označiť rozhodnutie najvyššieho súdu a vysvetliť, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Z dovolateľom citovaných rozhodnutí dovolacieho súdu (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/123/2003, 5Cdo/110/2000 a iné) od ktorých sa mali súdy odkloniť vyplýva, že „výmery a prídeľové listiny ako verejné listiny boli aj sú v súčasnosti dokladmi o vlastníctve prídeľcov k prideleným nehnuteľnostiam a sú vkladuschopnými listinami“. Dovolací súd konštatuje, že pokiaľ dovolateľova otázka smeruje voči aktívnej vecnej legitímácii žalobcu, z citovaných rozhodnutí dovolacieho súdu nemožno vyvodiť, že by sa súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd odklonili v otázke posúdenia aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, keďže rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/123/2003, 5Cdo/110/2000 konštatujú, že „výmery a prídeľové listiny ako verejné listiny boli aj sú v súčasnosti dokladmi o vlastníctve prídeľcov k prideleným nehnuteľnostiam“, pričom aktívna vecná legitímácia žalobcu, teda Slovenskej republiky týmito rozhodnutiami dovolacieho súdu nebola vylúčená. V súvislosti s citovanými rozhodnutiami dovolacieho súdu dovolateľ nevysvetlil, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od spomenutej ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

37. Dovolací súd tiež uvádza, že dovolateľom označená ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu (na strane č. 5 dovolania) s formuláciou „V 15/1987“, nespĺňa požiadavky presného označenia rozhodnutia dovolacieho súdu, na základe ktorého by dovolací súd mohol vykonať dovolací prieskum.

38. Pre úplnosť dovolací súd tiež uvádza, že pokiaľ dovolateľ poukazoval aj na závery vyplývajúce z

rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13Co/2/2015, skutočnosti z neho vyplývajúce nemožno považovať za ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu tak, ako to už bolo najvyšším súdom viackrát judikované.

39. Keďže dovolateľ neuviedol rozhodnutie dovolacieho súdu, od ktorého sa mali sudy v prejednávacom prípade odkloniť v posudzovanej otázke aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, dovolací dôvod podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP daný nie je. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu sa odvolací súd právnymi závermi, na ktorých založil svoje rozhodnutie napadnuté dovolaním, neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú v danom prípade predstavujú predovšetkým dovolateľom uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/123/2003 a sp. zn. 5Cdo/110/2000. Dovolací súd preto konštatuje, že odvolací súd rozhodol v súlade so zaužívanou praxou najvyšších súdnych autorít a napadnutým rozhodnutím nedošlo ani k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP).

40. Najvyšší súd v zmysle uvedeného odmietol dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP.

41. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

42. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.